

Deon Meyer

Cobra

Uit het Afrikaans vertaald door
Karina van Santen en Martine Vosmaer

A.W. Bruna Uitgevers

1

Tien over acht 's ochtends, de regen roffelt op het zinken dak. Kapitein Bennie Griessel zet zijn moordtas op het muurtje van de hoge, brede veranda en haalt er eerst de schoenbeschermers uit en dan de dunne, doorzichtige rubberhandschoenen. Hij trekt ze aan, zich vaag bewust van de eerbiedige blikken van de geüniformeerde agenten en twee bureauchercheurs die aan de andere kant van het regengordijn in de open garage schuilen. Zijn uitputting en zorgen vervagen, hij concentreert zich op wat hem hier in dit grote, oude huis te wachten staat.

De zware voordeur staat open. Hij loopt naar de drempel. De grauwe ochtend hult de hal in diepe schemering zodat het tweede slachtoffer daarbinnen een donkere, vormloze massa is. Hij blijft even met ingehouden adem staan en denkt aan het refrein van dokter Barkhuizen: *Je moet het niet internaliseren. Hou afstand.*

Wat betekent dat nu?

Hij zoekt een schakelaar, vindt hem vlak naast de deurpost en doet het licht aan. Een kroonluchter hoog tegen het barokke plafond verspreidt helder wit licht. Dat verdrijft de kou niet. De man ligt op de glanzende eikenhouten vloer, vier meter van de deur. Zwarte schoenen, zwarte broek, wit overhemd, lichtgrijze das, bovenste knoop open. Armen gespreid, in de rechterhand een pistool geklemd. Halverwege de dertig. Getraind.

Griessel stapt voorzichtig dichterbij. Hij ziet de schotwond in het voorhoofd, schuin boven het linkeroog. Rechts loopt een dun straaltje bloed, nu bijna zwart. Onder het hoofd, dat naar rechts gekeerd is, ligt een plas ter grootte van een schoteltje. Uitschotwond.

Hij is opgelucht door de eenvoud, de snelheid van deze dood.

Hij slaakt een lange zucht, in een poging de spanning uit zijn lichaam te verdrijven.

Het werkt niet.

Hij kijkt naar de hal. Rechts, op een antieke tafel, staat een lichtblau-

we vaas met een grote bos aronskelken in groen en wit. Aan de andere kant, tegen de linker muur, een kapstok en een paraplubak. Aan de muur zes ouderwetse portretten, in zwarte, ovale lijsten. Statische mannen en vrouwen staren hem aan.

En verder het huis in, een doorgang tussen twee zuilen naar een woonkamer.

Aan de hand van de ligging van het lijk berekent hij de waarschijnlijke baan van het schot, zodat hij niet per ongeluk op onzichtbare bloedspetters gaat staan. Hij loopt om, bukt zich bij het pistool en ziet het Glock-logo op de loop, met daarnaast *17 Gen 4 Austria 9x19*.

Griessel ruikt aan de loop. Er is niet mee geschoten. Hij komt over-eind.

De schutter heeft hoogstwaarschijnlijk in de deuropening gestaan, het slachtoffer ongeveer midden in de hal. Als het moordwapen een pistool was, zou de huls naar rechts moeten zijn uitgeworpen. Hij zoekt, maar vindt niets. Misschien heeft hij een revolver gebruikt. Misschien is de huls tegen de muur afgeketst en ligt hij onder het lichaam. Misschien heeft de schutter hem opgepakt.

De uitschotwond betekent dat de kogel ergens moet zijn ingeslagen. Hij trekt een denkbeeldige lijn die hem naar de woonkamer leidt.

Hij loopt voorzichtig met een grote boog om het lijk heen, langs de zuilen, en ruikt vaag de lucht van verbrand hout. De kroonluchter in de hal verlicht maar een smalle baan van de grote kamer en werpt een lange Griessel-schaduw, zodat hij weer een schakelaar zoekt. Hij ziet er drie naast elkaar, vlak achter de zuil, drukt ze een voor een in en draait zich om. Zacht licht. Dikke balken tegen het plafond. Langs de muren kasten vol boeken met leren banden. Een kolossaal Perzisch tapijt, zilver en blauw, grote sofa's en fauteuils verdeeld over twee zithoeken. Salontafels, glanzend goudgeel hout. Te veel vazen en lampjes die samen met het drukke behang bedoeld zijn om een indruk van ouderwetse elegantie te scheppen. Middenin, statig en indrukwekkend, de grote haard. Het vuur is uit. En rechts, net zichtbaar achter een diepblauwe stoel, de schoenen en broekspijpen van het derde slachtoffer. Daarachter, tegen de spierwitte muur van een gang een heldere waaier van bloedspatten, als een vrolijk, surrealistisch kunstwerk.

Griessel ziet de overeenkomsten en hij voelt een beklemming in zijn borst.

Het lichaam in de gang heeft dezelfde militaire haarstijl, dezelfde

bouw van brede schouders en gespierde slankheid als de man in de hal. Ook zwarte schoenen, zwarte broek en wit overhemd. En een Glock die bebloed naast een verbrijzelde hand ligt. Alleen de das ontbreekt.

Nog een hoofdwond, tussen slaap en rechteroog. Maar de eerste kogel moet de hand hebben geraakt; twee kootjes van een vinger zijn tegen de witgeschilderde plint gerold.

En dan ziet hij de twee hulzen die mat liggen te glanzen aan de rand van het tapijt in de woonkamer. Die moeten van de schutter zijn, zoals ze daar liggen, minder dan tien centimeter van elkaar.

Zijn hoofd slaat op hol, hij ziet en hoort en ruikt hoe het allemaal is gebeurd. De moordenaar is een schaduw die door deze ruimte zweeft, het pistool voor zich uit gestrekt, hij ziet de man in de gang, twee schoten, de hand een kleine, rode ontploffing, intense pijn, kortstondig, voordat de dood komt, er was geen tijd voor angst, alleen de korte, geluidloze gil de eeuwigheid in.

Griessel maakt een geluid, doelbewust en hard boven het gedaver van de regen uit, om alles te onderdrukken. Het komt door het slaapgebrek. De fokking stress van de laatste weken. Hij moet zich vermannen.

Hij loopt voorzichtig naar het lichaam, bukt weer bij het pistool. Precies hetzelfde als bij het vorige. *Glock 17 Gen 4*. Hij ruikt. Geen cor-dietlucht.

Hij staat op, zoekt met zijn ogen, en vindt verderop in de gang de twee vlekken op de rechtermuur.

Hij moet goed kijken waar hij loopt, want het lichaam, de vinger, het pistool en het bloed liggen verspreid over de hele breedte van de gang. Hij springt van de ene voet op de andere tot hij erlangs is en bukt zich naar de vlekken. Allebei de kogels zitten daar, diep in het stucwerk geboord. Mooi zo.

Dan gaat hij op zoek naar het vierde slachtoffer.

De deur van de eerste kamer links boven in de gang staat open, de gordijnen zijn dicht. Hij doet het licht aan. Er staat een tas op het tweepersoonsbed, open. Een grijsblauwe das en een zwarte leren schouderholster liggen op de toilettafel. In de aangrenzende badkamer liggen scheerspullen en tandenborstel netjes uitgesteld. Verder niets.

Hij loopt naar de tweede kamer. Opgeruimd. Twee eenpersoonsbedden. Een kleine reistas op de grond voor een ervan. Een jasje aan een hanger die door het handvat van de donkerbruine kleerkast is gehaakt. Aan een roe in de badkamer hangt een toilettas.

Hij loopt de gang weer in en doet een deur naar rechts open. Daarachter is een grote badkamer, spierwit, een bad op bal-en-klawwpoten, een wastafel op een marmeren blad, een bidet en een toilet.

De volgende twee slaapkamers zijn leeg en vertonen geen sporen van mensen. De laatste is achteraan links. De deur staat open, de kamer is bijna helemaal donker. Hij doet het licht aan.

Buiten houdt het ineens op met regenen, de stilte is onheilspellend.

Het is een ruime kamer. Eén grote chaos. Het losse kleding ligt in golven aan de kant geschopt. Het tweepersoonsbed staat scheef, de matras en het beddengoed zijn eraf gegooid. De stoel voor een mooi antiek bureau ligt op zijn rug, de bureaulamp op het blad is omgevallen, alle laden zijn opengetrokken. De deuren van de ouderwetse hangkast staan open en de kleren liggen op de grond. In de hoek een grote koffer, ondersteboven.

‘Benna!’ klinkt het vanaf de voordeur scherp door de zacht druppelende stilte en hij schrikt op.

Kapitein Vaughn Cupido is gearriveerd.

‘Ik kom eraan,’ roept hij terug. Zijn stem weergalmt hees door het grote, lege huis.

Cupido staat op de drempel, in zijn lange zwarte jas, zijn nieuwste outfit, die hij heeft opgeduikeld bij een ‘factory shop in Soutrivier, een bargain, pappie; classic detective, de Wintervalk, zeg ik je.’

En als Griessel voorzichtig door de hal laveert, is hij zich opeens sterk bewust van zijn eigen gekreukte broek. Zijn overhemd zit gelukkig onder een dikke blauwe trui en een jasje. Dezelfde kleren als gisteren. En dat zal Cupido niet ontgaan.

‘Hoe gaat ie, Benna? Hoeveel zijn het er?’

Griessel loopt de veranda op en begint zijn handschoenen uit te trekken. De donkere wolkenmassa is weg, de zon wil doorkomen, zodat hij zijn ogen moet dichtknijpen. Het uitzicht is opeens adembenemend, de hele Franschhoekvallei ontvouwt zich voor hem.

‘Een plaasmedewerker ligt in de wijngaard. Het regende te hard, ik heb er nog niet bij kunnen komen. En er liggen er twee binnen.’

‘Jissis...’ Dan kijkt Cupido hem scherp aan. ‘Alles oké, Benna?’

Hij weet dat zijn ogen rood zijn, en hij heeft zich niet geschoren. Hij knikt. ‘Alleen slecht geslapen,’ liegt Bennie Griessel. ‘Laten we naar die ene daarbuiten gaan kijken.’

Het eerste slachtoffer ligt op zijn rug tussen twee rijen wijnstokken: een kleurling, gekleed in een soort donkerrood uniform met zilveren versieringen. Cupido en Griessel blijven op de rand van het grasveld staan, nog geen vier meter van het lichaam af. Ze kunnen de grote uit-schotwond tussen de ogen zien.

‘Hij is van achteren neergeschoten. En daarheen gesleept.’ Griessel wijst naar de twee vage, uitgespoelde voren die tot de hakken van de man lopen. ‘En dat zijn de sporen van de arbeider die hem vanochtend zag liggen.’

‘Het is een brother,’ zegt Cupido, en dan, beschuldigend: ‘In een sla-venpakje.’

‘Hij werkt in het *gastehuis*. Volgens de...’

‘Is het een gastehuis? Ik dacht dat dit een wijnboerderij was.’

‘Het is een wijnboerderij met een gastehuis...’

‘Alsof ze niet genoeg money maken. Weet je zeker dat je *orraait* bent?’

‘Niets aan de hand, Vaughn.’

‘Ben je gisteravond naar huis gegaan?’

‘Nee. Volgens de...’

‘Was er een case waar ik niks van weet?’

‘Vaughn, ik heb tot laat doorgewerkt. Je weet hoe de administratie zich ophoopt. En toen ben ik in slaap gevallen.’ Hij hoopt dat Cupido het nu los zal laten.

‘Op kantoor?’ Sceptisch.

‘Ja. Het bureau...’

‘Dus daardoor heb je die call zo vroeg gekregen?’

‘Klopt. Volgens de bureaurechercheurs moest die medewerker gis-teravond om een uur of negen nog brandhout halen en kijken of alle gasten tevreden waren. Toen hij niet thuiskwam, dacht zijn vrouw dat hij naar het dorp was gegaan... De ochtendploeg heeft hem hier gevon-den. En toen zagen ze die andere die in de hal lag. Het probleem is dat ze zeggen dat het er drie waren.’

‘Ik volg je niet meer. Het zijn er toch ook drie?’

‘Er waren drie gasten. Binnen.’

‘Dus er hadden vier victims moeten zijn?’

‘Ja...’

‘Waar is nummer vier dan?’

‘Dat is de vraag. Weet je wat het is... We hebben drie schoten door het hoofd, Vaughn. Die tweede daarbinnen is door zijn pistoolhand én

door zijn kop geschoten, de twee hulzen liggen vlak bij elkaar..’

Het duurt even voordat het tot Cupido doordringt. ‘Jissis, Benna. Een doublet.’

‘Op een bewegend doelwit.’

Cupido schudt alleen maar bewonderend zijn hoofd. ‘Dat is hogeschoolschieten, pappie.’

‘Wat me het meeste dwarszit: aan de laatste slaapkamer te zien is er een worsteling geweest. Waarom zou iemand die zó kan schieten met iemand gaan vechten?’

Cupido kijkt bezorgd naar Griessel. ‘Denk jij wat ik denk?’

Bennie wil het niet zeggen, want de gevolgen zijn groot. Hij knikt alleen.

‘Er staat een persfotograaf bij het hek, Benna.’

‘Fok,’ zegt Griessel.

‘Kidnapping. Wanneer hebben we dat voor het laatst meegemaakt?’

‘Er is nog een probleem. Die twee daarbinnen... Als ik hun lichaamsbouw, haarstijl en kleren zie, allebei gewapend met een Glock Zeventien. Ik denk dat ze politie zijn. Of leger. Of geheime dienst...’

‘Dat meen je niet.’

‘En iemand die zo schiet, foutloos. Die heeft een opleiding gehad. Speciale eenheid, elitetroepen, inlichtingendienst... Zoiets. Een pro.’

Cupido draait zich om en staart naar het huis. ‘Shit. Stront aan de knikker, Benna. Veel stront.’

Griessel zucht. ‘Klopt.’

‘We zullen in actie moeten komen, pappie.’

‘Ik zal de Giraf moeten bellen. Ze zullen de media in de hand moeten houden.’

Ze verroeren zich niet. Ze staan naast elkaar, met gebogen hoofd – Cupido een kop groter dan de bredere Griessel – en overdenken alle implicaties, bang voor de chaos die ze voorzien.

Totdat Cupido, terwijl de panden van zijn Wintervalkjas opbollen in de koude wind, zijn hand beschermend om Bennies schouders legt.

‘Benna, er is wel een lichtpuntje.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Toen je er zo slecht uitzag vanochtend dacht ik dat je weer aan de zuip was. Maar een dronkenlap had dit allemaal nooit kunnen uitvoeren.’

Hij begint in de richting van het gastehuis te lopen.

2

Tyrone Kleinbooi ziet de vrouw in de derdeklaswagon van Metrorail-trein 3411 stappen, op perron 4 van station Bellville, maandagochtend tien voor negen. Ze heeft duidelijk haar zondagse kleren aan, met een stemmige hoofddoek, en omklemt met beide handen een grote handtas. Hij schuift een stukje op om de vrije plaats naast hem aantrekkelijker te maken.

Ze kijkt naar de zitplaats, en naar hem, en dan komt ze dichterbij, zoals hij van tevoren wist. Omdat hij er netjes uitziet. *Gelijkmatige trekken*, had oom Solly het genoemd. *Je hebt gelijkmatige trekken, Ty. Dat is een bonus in deze business.*

Business. Alsof ze voor een bedrijf werkten.

Ze gaat zuchtend zitten en zet de tas op haar schoot.

‘*Môre*, tante,’ zegt hij.

‘*Môre.*’ Ze bekijkt zijn lange, magere lichaam en vraagt: ‘En waar kom jij vandaan?’

‘Uit de stad, tante,’ zegt hij.

‘En waar ga je heen?’

‘Stellenbosch, tante.’

‘Studeer je daar?’

‘Nee, tante.’

‘Wat ga je daar dan doen?’

‘Ik ga mijn *sussie* opzoeken, tante.’

‘En wat doet die?’

‘Ze studeert, tante. Algemene Gezondheidsleer. Eerstejaars.’

‘Dat is een deftige studie, *nè*? Wat doet een mens daarmee?’

De trein schokt en begint te rijden.

‘Je kunt er heel veel mee, maar zij wil dokter worden. Ze kwam vorig jaar niet door de selectie, en nu probeert ze het langs deze omweg.’

‘Een dokter voor zieke mensen?’

‘Ja, tante. Het is een slimme meid.’

‘Dat zou ik denken. Een echte dokter, wel wel. En jij? Wat doe jij?’

‘Ik ben zakkenroller, tante.’

Ze pakt haar tas even steviger vast, maar dan lacht ze. ‘Ach, jij,’ zegt ze en port hem met haar elleboog in zijn ribben. ‘Wat doe je echt?’

‘Ik ben schilder. Maar niet van schilderijen. Van huizen.’

‘Ik had je nooit voor een arbeider aangezien. Maar het is goed, eerlijk werk,’ zegt ze, ‘voor een jonge knul als jij.’

‘En waar gaat tante heen?’

‘Ook naar Stellenbosch. Ook naar mijn sussie. Ze sukkelt zo met haar jicht dat ze moet liggen.’ En Tyrone Kleinbooi, donker als geroosterde koffiebonen, met zijn gelijkmatige trekken, knikt beleefd en luistert aandachtig, want hij vindt het gezellig. Hij is zich er vaag van bewust dat het is opgehouden met regenen. En dat is goed. Regen is slecht voor zijn business. Het is tot nu toe een heel schrale maand geweest.

Het moderne, nieuwe hoofdgebouw van La Petite Margaux staat hoger tegen de helling: minimalistische, opeengestapelde glazen blokken in bijna onzichtbare frames van staal en beton.

De Duitse eigenaar ontvangt Griessel en Cupido bij de deur, zichtbaar aangedaan. Hij stelt zich voor als Marcus Frank en is een grote, kale man met de schouders en de nek van een gewichtheffer. ‘Het is een grote tragedie,’ zegt hij, met een vaag Duits accent, en hij gaat hen voor naar de woonkamer. De ruimte is twee verdiepingen hoog. Aan beide kanten is een weids, indrukwekkend uitzicht over de berg en de vallei.

Twee vrouwen staan op als ze binnenkomen, de ene jong en aantrekkelijk, de andere ouder, eigenaardig en excentriek.

‘Kapitein Cupido, kapitein Griessel, dit is Christel de Haan, onze hospitality manager,’ zegt Frank en hij raakt meelevend de arm van de jongste aan. Haar ogen zijn rood achter de hippe bril met donker montuur. Ze houdt een zakdoekje in haar linkerhand geklemd en knikt alleen maar, alsof ze haar stem niet vertrouwt.

‘En dit is Jeanette Louw,’ zegt hij op net iets te neutrale toon, zodat Griessel scherper focust en de lichaamstaal ziet. Er hangt hier een sfeer die niet helemaal klopt.

Louw komt naar hen toe en steekt haar hand uit. Een jaar of vijftig, een massa blond haar uit een flesje, fors, krachtige kaak. Ze heeft geen make-up op en draagt een zwart designer mannenpak, met een wit overhemd en een rood met zwart gestreepte das. ‘Hallo,’ zegt ze ern-

stig met een diepe rokersstem, en ze geeft de rechercheurs een stevige hand.

‘Christel en ik laten u even alleen, op verzoek van mevrouw Louw,’ zegt Frank. ‘We zijn in ons kantoor, als u ons nodig heeft.’

‘Nee,’ zegt Cupido, ‘we moeten nu met u praten.’

‘Ik wil eerst even alleen met jullie praten,’ zegt de blonde vrouw met een zeker gezag.

‘Please. Mijn kantoor is daar.’ Frank wijst naar de gang.

‘Nee. Hier hebben we geen tijd voor,’ zegt Cupido.

‘Het waren mijn mensen in het gastehuis,’ zegt Louw.

‘Hoe bedoelt u “mijn mensen”?’

‘Vaughn, laten we horen wat ze te zeggen heeft.’ Griessel heeft geen energie voor een confrontatie. En hij voelt de stemming tussen die mensen. Verlies gaat altijd gepaard met wrijving. En spanning. De Haan begint te huilen.

Cupido knikt met tegenzin. Marcus Frank loodst zijn hospitality manager zorgzaam de gang in.

‘Ga zitten, alsjeblieft,’ zegt Jeanette Louw, en ze laat zich op een van de hoekige banken zakken.

Griessel gaat zitten, maar Cupido blijft staan en vouwt zijn armen voor zijn borst. ‘Wat is hier aan de hand?’ vraagt hij, duidelijk niet gelukkig met de gang van zaken.

‘Ik ben de directeur van Body Armour, een bedrijf voor persoonsbeveiliging op de Kaap. Wij hadden het gastehuis gereserveerd, en ons contract met La Petite Margaux omvat ook een NDA. Ze hebben geen...’

‘Een wat?’ vraagt Cupido.

‘Een non-disclosure agreement, een geheimhoudingsclausule,’ zegt ze, alsof het haar moeite kost redelijk te blijven.

‘Waarom?’ vraagt Cupido.

‘Als je me de kans geeft, zal ik het allemaal uitleggen.’

‘Het is een race tegen de klok, dame.’

‘Dat besef ik, maar...’

‘Wij zijn de Valken. We hebben geen tijd voor kletspraatjes en dat soort ongein.’

‘Kletspraatjes?’ Griessel ziet hoe haar zelfbeheersing begint te verdwijnen en haar gezicht vertrekt in een mengeling van woede en verdriet. Ze buigt zich naar voren en wijst met een verwijtende vinger naar Cupido. ‘Jij denkt dat ik kletspraatjes verkoop terwijl daar in het

gastehuis een paar van mijn mensen liggen? Doe even niet zo arrogant en ga zitten, zodat ik je de informatie kan geven die je nodig hebt. Anders ga ik weg, dan kunnen jullie me komen zoeken als je zin hebt.'

'Ik neem geen orders aan van een...'

'Alsjeblieft,' zegt Griessel scherp.

Louw zakt langzaam weer terug in de bank. Het duurt even voordat Cupido met tegenzin 'oké' zegt, maar hij blijft staan, met zijn armen over elkaar.

Louw bedwingt met moeite haar emoties en wendt zich dan tot Griessel: 'Mag ik eerst vragen hoeveel lichamen er in het huis liggen?'

'Twee,' zegt Griessel.

'Twee maar?'

'Ja.'

Ze knikt alsof ze dat al verwachtte. 'Willen jullie ze alsjeblieft beschrijven?'

'Midden tot eind dertig, kort haar, slank, gladgeschoren, ze droegen kennelijk allebei een Glock...'

Louw steekt haar hand op, ze heeft genoeg gehoord. Haar ogen gaan dicht, en dan weer open. 'Dat zijn allebei mensen van mij. B.J. Fikter en Barry Minnaar.'

'Het spijt me,' zegt Griessel. En dan: 'U bedoelt dat ze voor u werkten?'

'Ja.'

'Wat voor werk precies?' vraagt Cupido.

'Het waren lijfwachten.'

'Wie was de derde persoon in het huis?' vraagt Griessel.

'Mijn cliënt. Paul Anthony Morris.'

'Wie is dat, dat hij bodyguards nodig heeft?' vraagt Cupido.

'Ik... Hij is Brits staatsburger. Dat is alles...'

'Shit,' zegt Cupido, want hij overziet de implicaties.

Louw begrijpt zijn reactie verkeerd. 'Kapitein, dat is de enige informatie die hij bereid was te geven.'

'Mevrouw,' zegt Griessel, 'in dit stadium vermoeden we dat hij... vermist wordt. En hij is een buitenlander. Dat betekent...' Hij zoekt naar het juiste woord.

'Big trouble,' zegt Cupido.

'Precies,' zegt Griessel. 'We hebben zo snel mogelijk alle informatie nodig die we kunnen krijgen.'

‘Daarom ben ik hier,’ zegt Louw. ‘Ik zal alles geven wat ik heb.’

‘Maar niet waar de mensen van de *plaats* bij zijn? Waarom niet?’ vraagt Cupido.

‘In overeenstemming met de geheimhoudingsclausule weet La Petite Margaux niet wie er in het gastehuis zat. En ik heb een discretieverplichting tegenover mijn cliënt. Daarom mag ik alleen met jullie praten.’

Cupido rolt met zijn schouders.

‘Vertel ons wat u weet,’ zegt Griessel.

Ze knikt en haalt diep adem, alsof ze moed verzamelt.

3

‘Vorige week woensdag, even voor 16.00 uur, nam Morris telefonisch contact met me op en informeerde naar de aard van onze diensten en de achtergrond van ons personeel. Met een... waarschijnlijk noem je het een Oxford-accent. Ik heb hem naar onze website verwezen, maar hij zei dat hij die al had bestudeerd en zeker wilde weten of dat niet alleen reclamepraat was. Ik heb hem verzekerd dat alle feiten klopten. Hij had een paar vragen over de opleidingsachtergrond van mijn personeel, en die heb ik beantwoord.’

‘Hoe worden ze getraind?’ vraagt Cupido.

‘De meesten van mijn mensen zijn voormalige SAPS-lijfwachters, kapitein.’

‘Oké. Proceed.’

‘Toen zei Morris dat hij, en ik citeer hem voor zover ik het heb onthouden, een poosje “out of circulation” moest zijn, en gebruik wilde maken van uiterst waakzame, “discreet and professional body-guard services”. En die had hij nodig vanaf afgelopen vrijdag. Ik zei dat we daarvoor konden zorgen en vroeg of ik de standaardprocedure kon doorlopen om onze diensten aan zijn behoeften aan te passen. Hij wilde weten wat die procedure inhield. Ik zei dat het ging om een reeks vragen over zijn beroep, omstandigheden, nabestaanden die in geval van nood benaderd konden worden, mogelijke bedreigingen, tijdsduur en budgetbeperkingen. Zijn reactie was dat er geen budgetbeperkingen waren, en dat hij de diensten een paar weken wilde gebruiken, maar dat hij liever geen verdere inlichtingen verschaftte. Ik zei dat ik onmiddellijk een concept en een offerte zou maken, die ik hem zou mailen. Hij verkoos terug te bellen, hetgeen hij een uur later deed.’

Griessel hoort de ambtelijke intonatie, de zorgvuldige woordkeuze. Alsof ze haar toevlucht neemt tot het bekende terrein van de ambtelijke verklaring. Ze heeft iets militair. Hij vraagt zich af of zij ook bij de politie heeft gezeten.

‘Mijn aanbeveling was dit gastehuis, en een team van...’

‘Waarom hier?’ vraagt Cupido.

‘We gebruiken het geregeld. Het voldoet aan alle eisen. Het is minder dan een uur van het vliegveld, maar wel buiten de stad. Het is afgelegen, met een goed controleerbare toegang, een open, beheersbare omgeving, en personeel dat onze behoeften en vereisten begrijpt.’

‘Oké. Proceed.’

‘Mijn aanbeveling aan Morris was verder een team van twee gewapende lijfwachten per dag- en nachtploeg. Hij stemde onmiddellijk in en vroeg wat de volgende stap was om de transactie af te handelen. Ik verzocht hem een aanbetaling van de dagtarieven voor een week digitaal over te maken. Dat heeft...’

‘Hoeveel?’ vraagt Cupido. Hij haalt zijn armen uit elkaar en komt op een stoel naast die van Griessel zitten.

‘Hoe groot de aanbetaling was?’

‘Ja.’

‘Iets meer dan vijfduizendtweehonderd pond. Zo’n zeventigduizend rand.’

‘Voor een week?’ Ongelovig.

‘Ja.’

‘En hij heeft dat betaald?’

‘Binnen een halfuur. En de volgende dag, op donderdag, mailde hij een scan van de fotopagina van zijn paspoort die ik had gevraagd voor identificatie- en registratiedoeleinden. Daaruit bleek dat hij een zesenvijftigjarige Britse staatsburger is. Hij belde die donderdag ook de details van zijn aankomst door. Tijdens dat gesprek heb ik hem op de hoogte gebracht van de procedure op de luchthaven, en hem een beschrijving gegeven van mijn mensen die hem zouden komen ophalen. Fikter en Minnaar zijn hem vrijdagmiddag op de luchthaven gaan halen. Hij zat op vlucht SA337 uit Johannesburg, die om 15.10 uur is geland. Ze hebben...’

‘Johannesburg?’ vraagt Cupido. ‘Dus hij kwam niet rechtstreeks uit Engeland.’

‘Het is mogelijk dat hij van Groot-Brittannië op Johannesburg is gevlogen, en vandaar naar de Kaap. Dat kan ik niet bevestigen.’

‘Oké. Proceed.’

‘Fikter stuurde me vrijdagmiddag om 15.17 uur een sms om te bevestigen dat Morris veilig was aangekomen, en om 16.52 uur dat ze in

het gastehuis van La Petite Margaux waren, en dat alles in orde was. Zij hadden die vrijdagavond de nachtdienst, en Stiaan Conradie en Allistair Barnes de dagdienst. Elk team rapporteerde aan het begin en aan het eind van de dienst per sms. Er waren geen problemen. Ik heb zondagochtend, na afloop van de nachtdienst, met Fikter gebeld om te horen hoe het ging. Hij zei dat Morris een heel beschaafde, beleefde man was, en dat hij ontspannen en joviaal overkwam. Conradie en Barnes zijn op het ogenblik hier beneden, bij het hek. Ze staan klaar om met jullie te praten zodra de SAPS hun toestaat binnen te komen.'

'Even voor de goede orde,' zegt Cupido. 'Het enige wat u weet, is dat die gast een Brit is met een fancy accent en zeventigduizend rand om stuk te slaan. Geen adres, no job description, niks. Voor hetzelfde geld is hij een seriemoordenaar.'

'Ja.'

'Maar jullie zitten er niet mee om aan zo'n gast bodyguarddiensten te verkopen?'

'Kapitein, als u contant een nieuwe auto wilt kopen, vraagt de dealer toch ook niet of u een strafblad hebt?'

'Een diender die cash een auto kan betalen? Fat chance. En het is niet hetzelfde.'

'O?'

'Bodyguarddiensten zijn tamelijk persoonlijk, vindt u niet?'

Louw komt weer naar voren op de bank en Griessel vraagt: 'Toen u hem aan de telefoon had, klonk hij toen bang? Bezorgd?'

Ze schudt haar hoofd. 'Nee. Ik trok tijdens het gesprek twee conclusies. Ten eerste dat hij nog nooit van dit soort diensten gebruik had gemaakt, en ten tweede dat hij zo weinig mogelijk over zichzelf bekend wilde maken.' Ze kijkt naar Cupido. 'En dat is niet uitzonderlijk. Persoonsbeschermingsdiensten zijn uit de aard der zaak discreet. De meesten van onze cliënten zijn zakenlui die het niet aan de grote klok willen hangen.'

'Waarom niet?'

'Uit een behoefte om niet te veel op te vallen. En ik denk dat het ook is omdat ze hun gastheren niet voor het hoofd willen stoten. Ze komen om zaken te doen met plaatselijke bedrijven, en te veel openbaar vertoon van bescherming wekt de indruk dat ze denken dat Zuid-Afrika gevaarlijk is.'

‘Maar waarom gebruiken ze die diensten dan? Er is bijna geen crime tegen toeristen.’

‘Het is een algemene misvatting onder buitenlanders.’

‘Die u graag versterkt. Was aan zijn e-mailadres te zien waar hij werkt? Wat was de domeinnaam?’

‘Het was een Gmail-adres. En de naam was Paul streepje Morris vijftien of zoiets.’

‘En de aanbeting? Digitaal overgemaakt?’

‘Ja. Vanaf een Zwitserse bank, Adlers, als ik het me goed herinner. Ik zal het checken.’

‘Mevrouw...’ begint Griessel.

‘Alsjeblieft. Ik ben geen mevrouw. Noem me Jeanette.’

‘Die twee lijfwachten daarbinnen...’

‘B.J. Fikter en Barry Minnaar.’

‘Ja. Hoelang geleden zijn die weggegaan bij de SAPS?’

‘Een jaar of zeven, acht.’

‘Hoelang werken ze al voor je?’

‘Even lang. En ik kan je verzekeren dat de overval niets met hen te maken heeft.’

‘Nee, dat bedoel ik niet. Hoe... goed waren ze?’

Ze begrijpt wat hij wil weten. ‘Ik neem alleen de besten aan. En voor het soort werk dat zij doen, is er jaarlijks een bijscholingscursus en een test, en de eisen op het gebied van conditie, wapenhantering en zelfverdediging zijn hoog. We doen zelfs halfjaarlijkse drugstests. Ik kan je verzekeren dat Fikter en Minnaar uitstekende medewerkers waren.’

‘Maar toch...’ zegt Cupido sceptisch.

Nu wordt het Jeanette Louw te veel. Ze zet haar voeten uit elkaar, leunt naar voren en zegt, met haar ellebogen op haar knieën: ‘Laat me je dit vertellen, als je geen politieagent was, had ik je vandaag in elkaar geslagen.’

De jonge vrouw, niet veel ouder dan Tyrone Kleinbooi, kijkt naar het stapeltje bankbiljetten, en dan naar het computerscherm. ‘You owe seven thousand rand,’ zegt ze.

‘Wat zit je nou met Engels te gooien? Ik dacht dat dit een Afrikaanse universiteit was,’ zegt Tyrone. ‘Dit is alles wat ik nu kan betalen. Twaalfhonderdvijftig.’

Ze ergert zich een beetje. ‘Het doet er niet toe in wat voor taal iemand

het zegt, meneer, er is een betalingsachterstand. Uitslagen worden pas beschikbaar gesteld wanneer de rekening volledig vereffend is.'

Uit frustratie gaat hij haar treiteren. 'Nu gooi je weer met blank Afrikaans, en ik kan zien dat je een Cape Flats girl bent.'

'Ik kom uit de Pniel, niet uit de Flats. En ik zag nog geld in je portemonnee zitten. Weet je vader wat je doet?'

'Jirre,' zegt Tyrone Kleinbooi. 'Wat voor naam staat daar in je computer, *dollie*?'

'"Nadia Kleinbooi". En ik ben je dollie niet.'

'Zie ik eruit als een Nadia?'

'Hoe moet ik dat weten? Er staan heel rare namen in de computer.'

'Nadia is mijn sussie, dollie. We hebben geen ma, en we hebben geen pa. Hier is geld dat ik met mijn eigen handen heb verdiend, snap je? En wat er nog over is in mijn portemonnee, moet ik aan haar gaan geven voor de huur van haar flat. Dus je moet me niet gaan zitten oordelen. En have a heart, we betalen wat we kunnen, ze heeft loeihard gewerkt, het zijn háár uitslagen, niet die van jullie. Waarom mag ze ze niet zien?'

'Ik verzin de regels niet.'

'Maar je kunt ze toch zeker wel een beetje buigen? Voor een brother.'

'En mijn werk kwijtraken? Ik dacht het niet.'

Hij zucht, en wijst naar het scherm voor haar. 'Kun jij het zien daar?'

'De resultaten?'

'Ja.'

'Ja, dat kan ik.'

'Is ze geslaagd?'

Haar gezicht verraadt niets.

'Ah, please, sister,' zegt hij.

Ze kijkt eerst om zich heen, zegt dan zacht en snel: 'Ze is overal voor geslaagd.' Dan pakt ze het geld en begint te tellen.

'Dank je, sister,' zegt hij en draait zich om.

'Jij kan niet zomaar *wegloep*, je moet eerst je receipt hebben.'

'Zie je wel, ik wist wel dat jij met Flats kon gooien.'

4

Ze voelen de druk, de drang van de tijd die door hun vingers glipt.

‘Cyril was als een vriend voor me,’ zegt Marcus Frank, de Duitse eigenaar. ‘Een gewaardeerde werknemer.’

Bennie Griessel weet dat het risico groot is dat Cupido iets gaat vragen als: ‘Waarom liet je hem dan in een slavenpakje rondlopen?’, dus zegt hij: ‘Gecondoleerd, meneer Frank. Een van de...’

‘Onze reputatie is kapot,’ zegt Frank. ‘De media staan bij de poort.’

‘Ik begrijp het. Maar een van de gasten is verdwenen, en we moeten zo snel mogelijk handelen. Kunt u ons vertellen wat meneer January in het gastehuis deed, gisteravond?’

Frank maakt een hulpeloos gebaar in de richting van een steeds harder huilende Christel de Haan.

De vrouw zet haar bril op en zegt: ‘Hij heeft de eettafel afgeruimd en de haard aangemaakt.’

‘Hoe laat?’ vraagt Cupido.

‘Precies negen uur.’

‘Hoe weet u dat?’

‘Dat was onze afspraak met hen.’

‘De bodyguards?’

‘Ja. Ontbijt precies om acht uur, schoonmaken om negen uur, lunch om één uur, diner om acht uur. Laatste keer opruimen en hospitality om negen uur. Ze waren erg stipt, ze hadden veel regels.’

‘Zoals?’

‘Ze hebben al ons personeel gescreend. Er kregen er maar zes toestemming om te werken wanneer zij het gastehuis huurden, twee voor het ontbijt, twee voor de ochtendschoonmaak, en twee voor het diner en de avondhospitality. Het maakte alles best ingewikkeld.’

‘Waarom?’

‘Omdat onze medewerkers soms ziek zijn, of een dag vrij willen.’

‘Waarom verhuurde u het huis dan aan die mensen?’

‘Ze betalen bijna twee keer het normale tarief.’

Cupido schudt weer verwonderd zijn hoofd. ‘Oké. Dus Cyril January was een van de mensen die goedgekeurd was?’

‘Ja.’

‘Hoe werkte het? Hadden ze sleutels?’

‘Nee, nee, als ze naar binnen wilden, moesten ze een van de bewakers bellen als ze voor de deur stonden.’

‘Hoe?’

‘Met een mobiele telefoon. Ze moesten een wachtwoord zeggen. Ze moesten zeggen “ontbijt in de groene kamer” als alles veilig was, of “ontbijt in de rode kamer” als ze dachten dat er gevaar was.’

‘Jissis. En dan deed de bodyguard de deur open?’

‘Ja.’

‘Maar u zei dat er twee mensen waren om het diner te serveren?’

‘Ja. Cyrils dochter...’ De ogen van De Haan staan weer vol tranen en haar stem wordt hees. ‘Het spijt me. Zijn dochter, ze is pas achttien. Ze heeft samen met hem het diner geserveerd, daarna hebben ze de tafel afgeruimd, en toen is ze weggegaan met de trolley. Cyril deed de hospitality...’

‘Wat houdt dat in?’

‘Chocolaatjes op de kussens, de voorraden in de badkamers controleren, zoals zeep en shampoo en douchegel en handcrème, en de haard aansteken.’

‘Weet u hoe laat hij meestal klaar was?’

‘Tussen negen en halftien.’

‘En zijn vrouw dacht dat hij gisteravond de stad in was gegaan?’

‘Dat deed hij weleens.’

‘Waar ging hij dan heen?’

‘Naar vrienden.’

‘En dan bleef hij de hele nacht weg?’

‘Soms.’

‘Wat was de procedure als hij het huis uitging?’ vraagt Griessel.

‘Hij ging gewoon weg, en dan deden ze de deur achter hem op slot.’

‘En vanochtend?’

‘Een van onze landbouwmedewerkers zag Cyrils lichaam liggen. Om halfzeven ongeveer, op weg naar zijn werk. En toen zag hij dat de voordeur van het gastehuis open stond...’

‘Oké,’ zegt Cupido, ‘we moeten de dochter spreken... We moeten alle

medewerkers spreken over ongeveer...' hij kijkt op zijn horloge, 'een uur. Kunt u ze voor ons bij elkaar roepen?'

Cupido begint te razen als ze naar de auto lopen, zoals Griessel al had verwacht.

'Ze betalen bijna twee keer het normale tarief. Dat is het probleem met dit land, Benna. Het is pure hebzucht, geen fucking fatsoen. Iedereen wil alleen maar scoren, graaien, pappie, graaien, voor de dag des oordeels komt. Zeventigduizend *bokke* voor een weekje personal security? We zitten in de verkeerde job, zeg ik je. Het is fokking diefstal. En die lesbitariër wil mij in elkaar slaan? Waarom? Omdat ik het zeg zoals het is? Dat kan ze niet maken, vind ik, wat jij? Je kunt het gewoon nooit goed doen bij een lesbo: je zit in de shit als je zegt kom maar op, en je zit in de shit als je je bek houdt. Er zou een wet moeten zijn tegen dat soort dingen. Mij in elkaar slaan, met zeventigduizend in haar kontzak en haar Calvin Klein-pakkie en dat haar... En wat moet dit voorstellen? Een Duitse eigenaar van een *boereplaas* met een Franse naam waar een Brit gekidnapt wordt. Fokking United Nations of Crime, dat zijn we aan het worden. En waarom? Omdat ze hun troubles hierheen brengen. Zoals die Fransen bij Sutherland, en die Dewani-toestand, en wie krijgt het op zijn bordje? Fokking Zuid-Afrika.'

Ze stappen in de auto.

'Ik zal je zeggen, de dader is geheid een buitenlander, maar denk je dat de tv dat gaat zeggen? No way. Je krijgt weer al dat gelul over een 'gecriminaliseerde maatschappij'. Het is niet eerlijk, Benna. Mij in elkaar slaan. Maar de *volgies* in een slavenpakkie screenen en ze tot tien uur 's avonds achter de kont van de whiteys laten schoonmaken. Chocolaatjes op het kussen, nou vraag ik je, voor een Brit die zijn troubles meebrengt, chocolaatjes op het kussen...'

'Forensisch is er,' zegt Griessel als hij het witte busje bij het gastehuis ziet staan, naast de Corolla van de SAPS-fotograaf en de twee ambulances.

'Ze moeten een beetje opschieten. We zullen de kamer van de Brit moeten doorzoeken.'

'En de Giraf? Want naast de grote Ford Territory van het Directorate for Priority Crime Investigation – DPCI, oftewel de Valken – staat de lange, magere kolonel Zola Nyathi, hoofd Gewelddelicten.

Griessel brengt zo beknopt mogelijk verslag uit, want hij was de eerste Valk op de plaats delict. Hij is zich bewust van de scherpe ogen van de kolonel die op hem gericht zijn, met de stoïcijnse, onleesbare uitdrukking die nooit verandert.

Als hij klaar is, zegt de Giraf: ‘Jaja,’ en staat met gebogen hoofd na te denken.

Eindelijk: ‘You’re JOC on this one, Bennie.’

‘Yes, sir.’ De moed zinkt hem in de schoenen, want het laatste waar hij in zijn huidige toestand om zit te springen, is de verantwoordelijkheid van een gezamenlijke operationele bevelvoering, het zogenaamde Joint Operations Command.

‘Je hebt Vaughn al. Hoeveel mensen heb je verder nog nodig?’

Hij weet dat de Valken van grote teams houden die snel en hard kunnen toeslaan, maar hij heeft nog steeds zijn twijfels over die aanpak. Te veel mensen die elkaar in de weg lopen, vooral op onderzoeksgebied. En hij weet dat het bevel hebben niet altijd betekent dat je controle hebt over het verloop van het onderzoek. ‘Vier rechercheurs, sir.’

‘Weet je dat zeker?’

‘Yes, sir.’

‘Ik stuur Cloete. En ik zal de consulaatsradertjes gaan smeren.’

Kapitein John Cloete is de persvoorlichter van de SAPS. En Griessel weet dat ze voor het Britse consulaat alle hulp nodig zullen hebben die ze kunnen krijgen. Want hoewel de Britten niet zo erg zijn als de Canadezen, en de Canadezen weer niet zo moeilijk als de Chinezen; ambassades zijn er nooit happig op om inlichtingen te verstrekken over hun staatsburgers, vooral niet als er misdaad in het spel is. En het zijn hoe dan ook altijd bureaucratische doolhoven. Daarom zegt hij: ‘Thank you, sir.’

Hij ziet hoe Nyathi’s blik even op hem blijft hangen voordat de kolonel knikt, zich omdraait en naar zijn auto loopt. Hij weet dat het is omdat hij er zo slecht uitziet. Hij spreekt zichzelf weer verwijtend toe. Hij had gisteravond niet...

‘Kom, Benna,’ zegt Cupido, ‘we gaan kijken hoe ver Forensisch is.’

In de Dorpstraat van Stellenbosch, voor de winkel van oom Samie, staat een touringcar.

Tyrone Kleinbooi ziet de toeristen op de stoep staan. Europeanen, hij herkent ze aan hun bleke benen en hun kleren. Hij vraagt zich niet

meer af waarom Europese en Amerikaanse bezoekers de enige mensen in Afrika zijn die een safari-uitrusting kopen en dragen: de jagersjasjes (met ruimte voor munitie), de Livingstone-helmen of de breedgerande hoeden, de hoge schoenen.

Zijn zintuigen gaan op scherp. Hij concentreert zich op de groep die bij de deur van de bus staat te wachten om in te kunnen stappen. Achteraan staat een vrouw van middelbare leeftijd met een grote rieten schoudertas. Makkelijk doelwit. Ze zal aanrakingen verwachten van andere reisgenoten. Haar portemonnee zal in de tas zitten, helemaal onderin, in het midden, groot en bol, barstensvol randen en euro's en creditcards en pinpassen, voor het grijpen. Het enige wat hij hoeft te doen is het haarknipje met de kleine gele zonnebloem dat in zijn broekzak zit in zijn linkerhand te verstoppen, voor haar te bukken en te doen of hij het oppakt.

Oom Solly: *Ik had een appie en die probeert die trick met geld uit te halen, een briefje van tien rand. Hij flasht die zo voor die target, en die target denkt meteen aan z'n wallet. Now that's just stupid. Je moet iets gebruiken wat kleurig en mooi is. Maar geen geld.*

'Ik geloof dat u dit heeft laten vallen, mevrouw,' zegt hij zacht, intiem, vertrouwelijk met zijn grote, onschuldige glimlach van kijk-hoe-eerlijk-en-slim-wij-locals-zijn. En zijn gelijkmatige trekken. Met zijn rechterschouder bijna tegen haar aan.

Terwijl haar ogen en al haar aandacht verbaasd naar het haarknipje gaan, zal zijn rechterhand in de tas glijden en de portemonnee zorgvuldig en stevig vastpakken.

Zij zal stralen van dankbare welwillendheid, want kijk, die whiteys uit het noorden pleasen graag zwarte mensen, ze voelen zich zeker nog steeds guilty over al die koloniale fratsen. Ze zal haar hand naar het knipje uitsteken en dan haar hoofd schudden. 'O, dank je wel, maar het is niet van mij.' Hij zal met zijn rechterschouder zacht tegen haar aan botsen terwijl hij zijn hand uit de tas trekt en de portemonnee in zijn zak steekt.

Hoe je hem eruit trekt is de key. Soepel en snel. Hou die wallet rechtop, zorg dat hij niet blijft haken: het laatste wat je wilt op die cruciale moment is een snag. En denk eraan, er kunnen andere mensen kijken, dus je leidt alle aandacht naar dat gevallen dingetje, je houdt het goed omhoog. En dan haal je die portemonnee buiten beeld, en je hand uit je pocket. Laat hem aan die mensen zien, hier is mijn innocent hand.

Hij zal zeggen: ‘Het spijt me, mevrouw.’

Zij zal met een Nederlands of Duits accent zeggen: ‘Nee, hoor, geeft niet.’ Behalve die Oostenrijkse vrouw, twee jaar geleden, die ‘thank you’ zei en de haarspeld uit zijn hand pakte. Maar hij had haar tuk. De winst uit haar portemonnee was bijna tweeduizend rand. Hij zal glimlachen, zich omdraaien, weglopen, omkijken en naar haar zwaaien. *Niet rennen, Ty. Slenteren. Maar blijf opletten, want je weet nooit.*

Hij is tussen de toeristen, bij de vrouw, klaar, elk zenuwuiteinde tintelt, de adrenaline stroomt precies hard genoeg.

Maar dan zegt iets in zijn hoofd: nee, niet doen.

Als het fout voelt, walk away.

Hij ziet de twee beveiligers net voorbij de winkel, hun ogen zijn op hem gericht.

Hij loopt door, naar de Markstraat, naar de flat van zijn zusje.